

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS(EU) 2021/693RENDELETE**(2021. április 28.)****a Jogérvényesülés program létrehozásáról, valamint az 1382/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (1) és (2) bekezdésére, valamint 82. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkével összhangban az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Az említett értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában. Az EUSZ 3. cikke továbbá kifejti, hogy az Unió célja a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása, és hogy az Uniónak tiszteletben kell tartania saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá célja, hogy biztosítsa Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását. Az említett értékeket az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) rögzített jogok, szabadságok és alapelvek még határozottabban megerősítették és kifejezésre juttatták.
- (2) Alapvető fontosságú az említett jogokat és értékeket továbbra is aktívan ápolni és védeni, azokat elő kell mozdítani és érvényesíteni kell, továbbá azokat közös értékeknek kell tekinteni a polgárok és a népek számára, és az uniós projektben központi szerepet kell számukra biztosítani, mivel e jogok és értékek védelmének bármely tagállamban történő sérülése káros hatással lehet az Unió egészére. Ezért az Unió általános költségvetésében rendelkezni kell egy új Jogérvényesülés, Jogok és Értékek Alapról, amely magában foglalja az (EU) 2021/692 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³⁾ létrehozott Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programot, valamint a Jogérvényesülés programot. Napjainkban, amikor az európai társadalmak a szélsőségeség, a radikalizmus és a megosztottság jelenségeivel szembesülnek, valamint a független civil társadalom mozgástere szűkül, minden korábbinál fontosabb, hogy előmozdítsuk, megerősítsük és megvédjük a jogérvényesülést, a jogokat és az uniós értékeket: az emberi méltóság tiszteletben tartását, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot és az emberi jogok tiszteletben tartását. Ez mélyreható és közvetlen következményekkel jár majd az Unió politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági életére nézve. Az új Jogérvényesülés, Jogok és Értékek Alap részeként a Jogérvényesülés

⁽¹⁾ HL C 62., 2019.2.15., 178. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2019. április 17-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), és a Tanács 2021. április 19-i álláspontja első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2021. április 28-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/692 rendelete (2021. április 28.) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (lásd e Hivatalos Lap 1. oldalát).

program (a továbbiakban: a program) az 1382/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁴⁾ a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan létrehozott Jogérvényesülés programmal összhangban továbbra is támogatni fogja a jogállamiságon, az igazságszolgáltatás függetlenségén és pártatlanságán, a kölcsönös elismerésen és a kölcsönös bizalmon, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése és a határokon átnyúló együttműködésen alapuló európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztését. A Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program egyesíti majd az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁵⁾ a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan létrehozott Jogok, egyenlőség és polgárság programot, valamint a 390/2014/EU tanácsi rendelettel ⁽⁶⁾ létrehozott „Európa a polgárokért” programot.

- (3) A programot hétéves időtartamra kell létrehozni, hogy időtartama igazodjon az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben ⁽⁷⁾ meghatározott többéves pénzügyi keret időtartamához.
- (4) A Jogérvényesülés, Jogok és Értékek Alap, valamint a részét képező két támogatási program a közös értékeink és gazdag sokszínűségünk, valamint a jogok és az egyenlőség fenntartásához és élénkítéséhez hozzájáruló személyekre és szervezetekre összpontosít. A végső cél egy jogokra épülő, egyenlő, nyitott, pluralista, inkluzív és demokratikus társadalom kiépítése és fenntartása. Ez magában foglalja a kulcsfontosságú szereplőként jelen lévő élénk és erős civil társadalmat, az emberek demokratikus, polgári és társadalmi részvételének bátorítását, valamint a közös értékeinken, történelmünkön és emlékezetünkön alapuló európai társadalom gazdag sokszínűségének ápolását. Az EUSZ 11. cikke előírja, hogy az uniós intézmények nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tartsanak fenn a civil társadalommal, és a megfelelő eszközökkel biztosítsák, hogy a polgárok és az érdekképviseleti szervezetek az uniós fellépés valamennyi területéről véleményt nyilváníthassanak, és azokat nyilvánosan megvitathassák.
- (5) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megteremtéséről rendelkezik, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait. A jogállamiság, az alapvető jogok és a demokrácia Unión belüli tiszteletben tartása és előmozdítása a Szerződésekben foglalt valamennyi jog és kötelezettség fenntartásának, valamint az emberek által az Unióba vetett bizalom építésének előfeltétele. A jogállamiság tagállami szintű megvalósításának módja kulcsszerepet játszik a tagállamok, illetve a jogrendszereik közötti kölcsönös bizalom biztosításában. Ezért az Unió intézkedéseket kell, hogy hozzon a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés fejlesztése céljából. Az európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztése során valamennyi szinten biztosítani kell az elő kell mozdítani az alapvető jogok, valamint a közös elvek és értékek tiszteletben tartását –ideértve például a Charta 21. cikkében felsorolt indokok alapján való megkülönböztetés tilalmát és egyenlő bánásmódot –, a szolidaritást, az igazságszolgáltatáshoz mindenki számára biztosított tényleges hozzáférést, a jogállamiságot, a demokráciát és a jól működő, független igazságszolgáltatási rendszert.
- (6) A finanszírozásnak továbbra is a Szerződések által meghatározott ambiciózus célok sikeres megvalósítása egyik fontos eszközének kell maradnia. Egyéb intézkedések mellett egy rugalmas és hatékony Jogérvényesülés program alapvetően fontos az említett célok tervezésének és megvalósításának elősegítéséhez. A programot felhasználóbarát módon kell végrehajtani, például felhasználóbarát pályázati és jelentéstételi eljárással, és törekedni kell a kiegyensúlyozott földrajzi lefedettségre. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a program a kedvezményezettek összes típusa számára hozzáférhető legyen. A program pénzügyi keretösszegén belül bizonyos fokú rugalmasságot kell biztosítani a forrásoknak az egyedi célkitűzések közötti elosztásában. A rugalmassági tartalékot elsősorban a jogállamiság előmozdítását támogató intézkedésekhez kell allokálni.
- (7) A mindenki számára biztosított szabadságon, biztonságon és jogérvényesülésen alapuló térség fokozatos megvalósítása érdekében az Uniónak a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos intézkedéseket kell elfogadnia az ítéletek és bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elvére alapozva, amely az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülése óta a büntetőügyekben az Unión belül folytatott igazságügyi együttműködés alapkövét képezi. A kölcsönös elismerés a tagállamok között a kölcsönös bizalom magas szintjét igényli. Több területen már elfogadásra kerültek a tagállamok jogszabályainak közelítésére irányuló intézkedések a kölcsönös elismerés megkönnyítése és a kölcsönös bizalom növelése céljából. A gazdasági növekedés biztosítása és a további integráció szempontjából is kulcsfontosságú a jól működő igazságszolgáltatási térség kialakítása, amelyben megtörténik azoknak az akadályoknak a felszámolása, amelyek megnehezítik a

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1382/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program létrehozásáról (HL L 354., 2013.12.28., 73. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1381/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogok, egyenlőség és polgárság program létrehozásáról (HL L 354., 2013.12.28., 62. o.).

⁽⁶⁾ A Tanács 390/2014/EU rendelete (2014. április 14.) a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó „Európa a polgárokért” program létrehozásáról (HL L 115., 2014.4.17., 3. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.).

határokon átnyúló bírósági eljárásokat, valamint a több tagállamot érintő helyzetekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Ugyanakkor a megfelelően működő európai igazságszolgáltatási térség – amely hatékony, független és jó minőségű nemzeti jogrendszereket foglal magában –, valamint a nagyobb fokú kölcsönös bizalom fontos a virágzó belső piac és az Unió közös értékeinek megőrzése szempontjából.

- (8) Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésnek magában kell foglalnia különösen a bírósághoz fordulás lehetőségét, az alternatív vitarendezési módszerek igénybevételének lehetőségét, valamint az olyan köztisztviselőkhöz fordulás lehetőségét, akiket jogszabály kötelez arra, hogy a feleknek független és pártatlan jogi tanácsadást nyújtsanak.
- (9) A jogállamiság maradéktalan tiszteletben tartása és előmozdítása alapvető fontosságú a bel- és igazságügy terén kialakítandó magas szintű kölcsönös bizalom, és különösen a polgári és büntetőügyekben folytatott, a kölcsönös elismerésre épülő, hatékony igazságügyi együttműködés szempontjából. A jogállamiság elve az EUSZ 2. cikkében foglalt közös értékek egyike, az EUSZ 19. cikkének (1) bekezdésében és a Charta 47. cikkében előírt hatékony bírói jogvédelem pedig a jogállamiság elvének konkrét kifejeződése. A jogállamiságnak – a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek függetlenségének, átláthatóságának, elszámoltathatóságának, minőségének és hatékonyságának javítására irányuló erőfeszítések támogatása révén történő – előmozdítása fokozza a kölcsönös bizalmat, amely elengedhetetlenül fontos a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködéshez. A bírói függetlenség és pártatlanság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegi eleme és kulcsfontosságú az európai értékek védelme szempontjából. Továbbá, az észszerű eljárási határidőkkel működő, hatékony igazságszolgáltatási rendszerek a jogbiztonságot garantálják valamennyi érintett fél számára.
- (10) Az EUMSZ 81. cikke (2) bekezdésének h) pontja, valamint 82. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében az Unió támogatja a bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak képzését az ítéletek és bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapuló, polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés fejlesztésének eszközeként. Az igazságügyi szakemberek képzése fontos eszköz abból a célból, hogy kialakuljon a jogállamiság és az alapvető jogok végrehajtása és érvényesítése legmegfelelőbb módjának közös értelmezése. Hozzájárul továbbá az európai igazságszolgáltatási térség kiépítéséhez a tagállami igazságügyi szakemberek közötti közös igazságügyi kultúra megteremtése révén. Alapvetően fontos a jog megkülönböztetéstől mentes, helyes, koherens és következetes alkalmazásának szavatolása az Unióban, valamint a határokon átnyúló eljárásokban az igazságügyi szakemberek közötti kölcsönös bizalom és egyetértés biztosítása. A program által támogatott képzési tevékenységeknek a képzési szükségletek egyértelmű felmérésén kell alapulniuk, a legkorszerűbb képzési módszertant kell alkalmazniuk, magukban kell foglalniuk a különböző tagállamok igazságügyi szakembereit bevonó határokon átnyúló eseményeket, aktív tanulást és hálózatépítési elemeket is tartalmazniuk kell, valamint fenntarthatóaknak kell lenniük. Az említett tevékenységeknek magukban kell foglalniuk a jogi terminológiával, a polgári és büntetőjoggal és az alapvető jogokkal, valamint a kölcsönös elismeréssel és az eljárásjogi biztosítékokkal kapcsolatos képzéseket. Az említett tevékenységeknek ki kell terjedniük a bírák, ügyvédek és ügyészek számára kínált olyan képzésekre is, amelyek a gyakran megkülönböztetést elszenvedő vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek – például a nők, a gyermekek, a kisebbségek, az LMBTIQ-személyek, a fogyatékkal élő személyek, valamint a nemi alapú erőszak, a családon belüli erőszak vagy az intim kapcsolaton belüli erőszak és a személyek közötti erőszak egyéb formáinak áldozatai – előtt álló kihívásokkal és akadályokkal foglalkoznak. Az említett képzéseket az ilyen személyeket képviselő vagy segítő szervezetek, és amennyiben lehetséges, ezen személyek közvetlen bevonásával kell megszervezni. Figyelembe véve, hogy a nők alulreprezentáltak a vezető bírói és ügyészi beosztásokban, ösztönözni kell a bíróként, ügyészként vagy egyéb jogi szakemberként dolgozó nőket a képzési tevékenységekben való részvételre.
- (11) E rendelet alkalmazásában a „bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak” kifejezést kiterjesztően kell értelmezni, hogy az magában foglalja a bírákat, ügyészeket, bírósági és ügyészségi alkalmazottakat, továbbá az igazságszolgáltatás területével kapcsolatban tevékenykedő vagy az igazságszolgáltatásban másként részt vevő egyéb igazságügyi szakembereket – függetlenül a tagállami jog szerinti fogalom meghatározástól, a jogállástól vagy a belső szervezeti felépítéstől –, például az ügyvédeket, a közjegyzőket, a bírósági végrehajtókat vagy a bűnüldöző szervek tagjait, a fizetésektől mentes szakértőket, a közvetítőket, a bírósági tolmácsokat és fordítókat, a bírósági szakértőket, a büntetés-végrehajtási alkalmazottakat és pártfogó felügyelőket.

- (12) Az igazságügyi képzésben különféle szereplők lehetnek érintettek, így például a tagállamok jogi, igazságügyi és közigazgatási hatóságai, a tudományos intézmények, az igazságügyi képzésért felelős nemzeti szervek, az európai szintű képzési szervezetek vagy hálózatok, illetve az uniós jogra szakosodott bírósági koordinátorok hálózatai. A bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak képzése területén valamely általános európai érdekű cél elérésére törekvő szervezeteknek és szervezeteknek – ilyen például az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN), az Európai Jogi Akadémia (ERA), az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata (ENCJ), az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelső Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége (ACA-Europe), az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata (EUSJC) és az Európai Közigazgatási Intézet (EIPA) – állandó szerepet játszanak a bírácoknak, ügyészeknek és igazságügyi alkalmazottaknak szóló, valóban európai vonatkozású képzési programok előmozdításában, és ennél fogva a Bizottság által e rendelet alapján elfogadott munkaprogramokban meghatározott eljárásokkal és kritériumokkal összhangban megfelelő pénzügyi támogatás nyújtható az ilyen szervek és szervezetek számára.
- (13) A programnak támogatnia kell az igazságügyi képzésben kulcsfontosságú szerepet betöltő EJTN éves munkaprogramját. Az EJTN különleges helyzetben van, mivel ez az egyetlen olyan uniós szintű hálózat, amely a tagállamok igazságügyi képzési szerveit fogja össze. Egyedülállóan alkalmas arra, hogy az összes tagállamra kiterjedő cseréket szervezzen mind az új, mind a tapasztalattal rendelkező bírák és ügyészek számára, valamint koordinálja a nemzeti igazságügyi képzési szervek által az uniós jogra vonatkozó képzések szervezése és a bevált képzési gyakorlatok ösztönzése terén végzett munkát. Az EJTN továbbá uniós szinten, költséghatékony módon szervezett, kiváló minőségű képzéseket is biztosít. Ezen túlmenően a tagjelölt országok igazságügyi képzési szerveit is magában foglalja, megfigyelő tagokként. Az EJTN éves jelentésének tartalmaznia kell a biztosított képzésekkel kapcsolatos, többek között személyzeti kategóriák szerint lebontott információkat.
- (14) A program keretében teendő intézkedéseknek támogatniuk kell a polgári és büntetőügyekben hozott ítéletek és bírósági határozatok fokozott kölcsönös elismerésének elvét, a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, valamint a jogszabályok szükséges közelítését a valamennyi érintett hatóság közötti – többek között elektronikus úton történő – együttműködés megkönnyítése érdekében. A programnak támogatnia kell továbbá a polgári és büntetőügyekben a személyhez fűződő jogok bírói jogvédelmét. Elő kell továbbá mozdítania a polgári jog területén a nagyobb fokú konvergenciát, amely elősegíti majd – a polgári jogviták valamennyi fele számára előnyös módon – azon akadályok felszámolását, amelyek a kielégítően és hatékonyan működő bírósági és bíróságon kívüli eljárások útjában állnak. Végezetül a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó uniós jog hatékony végrehajtásának és gyakorlati alkalmazásának támogatása érdekében a programnak támogatnia kell a 2001/470/EK tanácsi határozattal⁽⁸⁾ létrehozott, polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat működését. A büntetőügyeket illetően a programnak hozzá kell járulnia az ítéleteknek és határozatoknak az Unió egészén belüli elismerését biztosító szabályok és eljárások előmozdításához és végrehajtásához. Meg kell könnyíteni az együttműködést és hozzá kell járulnia a hatékony együttműködés és a kölcsönös bizalom előtt álló akadályok megszüntetéséhez. A programnak ezenkívül hozzá kell járulnia az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javításához azáltal, hogy előmozdítja és támogatja a bűncselekmények áldozatainak jogait, valamint a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogait a büntetőeljárásokban.
- (15) Az EUSZ 3. cikkének, a Charta 24. cikkének, és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek megfelelően a programnak támogatnia kell a gyermekek jogainak védelmét, továbbá a benne foglalt intézkedések végrehajtása során általánosan érvényesítenie kell a gyermekek jogainak előmozdítását. Ennek érdekében a polgári és büntető igazságszolgáltatással összefüggésben kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek jogainak védelmét célzó intézkedésekre, beleértve a fogva tartott szülőket kísérő gyermekeknek, a bebörtönzött szülők gyermekeinek és olyan gyermekeknek a védelmét is, akik büntetőeljárás gyanúsítottjai vagy vádlottjai.
- (16) A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program lehetővé tette az uniós joggal – különösen a Charta hatályával és alkalmazásával – kapcsolatos, a bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak számára nyújtott képzési tevékenységeket. A Charta 2016. évi alkalmazásáról szóló, 2017. október 12-i következtetéseiben a Tanács emlékeztetett arra, hogy fontos növelni a Charta alkalmazásával kapcsolatos ismereteket többek között a szakpolitikai döntéshozók, a jogi szakemberek, valamint maguk a jogosultak körében, nemzeti és uniós szinten egyaránt. Ezért az alapvető jogok következetes módon történő általános érvényesítése érdekében a pénzügyi támogatást ki kell terjeszteni a tudatosságnövelést szolgáló tevékenységekre az igazságügyi hatóságoktól és jogi szakemberektől eltérő más hatóságok vonatkozásában.

⁽⁸⁾ A Tanács 2001/470/EK határozata (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben az Európai Igazságügyi Hálózat létrehozásáról (HL L 174., 2001.6.27., 25. o.).

- (17) Az EUMSZ 67. cikke értelmében az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkot, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat. Ehhez pedig elengedhetetlen az igazságszolgáltatáshoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés biztosítása mindenki számára. Az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés megkönnyítése érdekében, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megfelelő működéséhez elengedhetetlen kölcsönös bizalom erősítése céljából szükséges, hogy a pénzügyi támogatás az igazságügyi hatóságoktól eltérő egyéb hatóságok, a jogi szakemberek, továbbá civil társadalmi szervezetek e célokhoz hozzájáruló, nemzeti, regionális és helyi szintű tevékenységére is kiterjedjen. Támogatni kell különösen azokat a tevékenységeket, amelyek elősegítik az igazságszolgáltatáshoz való tényleges és egyenlő hozzáférést a gyakran hátrányos megkülönböztetésben részesülő vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek számára. Támogatni kell a civil társadalmi szervezetek érdekképviseleti tevékenységeit, például a hálózatépítést, a peres eljárásokat, a kampányokat, a kommunikációt és a jogérvényesülés ellenőrzésére irányuló egyéb tevékenységeket. Ebben az összefüggésben szintén fontos szerep jut az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódóan tevékenykedő, valamint a civil társadalmi szervezetek számára munkát végző igazságügyi szakembereknek.
- (18) Az EUMSZ 8. és 10. cikkével összhangban a programnak valamennyi tevékenységében támogatnia kell a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetés tilalmának általános érvényesítését. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény továbbá megerősíti a fogyatékossgal élő személyek teljes körű jogi cselekvőképességhez és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez való jogát. A program időközi és végső értékelése során értékelni kell a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásokat, annak felmérése érdekében, hogy a program milyen mértékben járul hozzá a nemek közötti egyenlőséghez, valamint annak felmérése érdekében, hogy a programnak nincsenek-e nem szándékolt negatív hatásai a nemek közötti egyenlőségre nézve, összhangban a költségvetési fegyelemtől, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti 2020. december 16-i intézményközi megállapodás^(*) (a továbbiakban: a 2020. december 16-i intézményközi megállapodás) 16. pontjával. Ebben az összefüggésben és figyelembe véve a program egyedi célkitűzései keretében megvalósuló tevékenységek eltérő jellegét és méretét, fontos lesz, hogy a projektgazdák által gyűjtött egyedi adatokat, amikor csak lehetséges, nemek szerint lebontsák. Fontos továbbá a pályázók tájékoztatása arról, hogy hogyan vegyék figyelembe a nemek közötti egyenlőséget, ideértve a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére szolgáló eszközök, például szükség esetén a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés és a nemi szempontú hatásvizsgálatok alkalmazására vonatkozó tájékoztatást is. A szakértőkkel és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk során figyelni kell a nemek közötti egyensúlyra.
- (19) A programnak adott esetben valamennyi tevékenységében támogatnia és védelmeznie kell a sértettek jogait polgári és büntetőügyekben egyaránt. Ennek érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani az áldozatok védelmét szolgáló különböző uniós eszközök jobb végrehajtására és összehangolására, továbbá az erőszakos esetekkel foglalkozó bíróságok és jogi szakemberek között a bevált gyakorlatok cseréjére irányuló intézkedésekre. A programnak támogatnia kell a kollektív jogorvoslati eszközökkel kapcsolatos ismeretek bővítését és alkalmazásuk javítását is.
- (20) A program hatálya alá tartozó intézkedéseknek hozzá kell járulniuk az európai igazságszolgáltatási térség létrehozásához, a jogrendszer függetlenségének és hatékonyságának előmozdításához, a határokon átnyúló együttműködés és hálózatépítés fokozásához, a tagállamok igazságszolgáltatási hatóságai közötti kölcsönös bizalom megerősítéséhez, valamint az uniós jog helyes, koherens és következetes alkalmazásához. A finanszírozási tevékenységeknek elő kell segíteniük az uniós értékekre és a jogállamiságra vonatkozó egységes értelmezés kialakítását, az uniós jog és szakpolitikák jobb ismeretét, az igazságügyi együttműködési eszközök valamennyi érdekelt általi használatára terén a know-how és a bevált gyakorlatok megosztását, valamint a zökkenőmentes és hatékony határokon átnyúló együttműködést támogató interoperábilis digitális megoldások elterjedését és előmozdítását, továbbá a finanszírozási tevékenységeknek szilárd elemzési alapot kell biztosítaniuk az uniós jog és szakpolitikák kidolgozásához, érvényesítéséhez, valamint megfelelő értelmezéséhez és végrehajtásához. Az uniós beavatkozás lehetővé teszi, hogy az említett intézkedéseket Unió-szerte következetesen hajtsák végre és az méretgazdaságosságot eredményez. Ezenfelül az Unió a tagállamokhoz képest kedvezőbb helyzetben van a határokon átnyúló helyzetek kezeléséhez és ahhoz, hogy európai fórumot biztosítson az egymástól való tanuláshoz és a bevált gyakorlatok megosztásához.
- (21) A programnak hozzá kell járulnia a tagállamok közötti együttműködés fokozásához is minden olyan esetben, amikor az uniós jog külső dimenzióval rendelkezik, figyelembe véve a külső következményeket, egyrészt az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása, másrészt az igazságügyi és eljárási kihívások kezelésének megkönnyítése érdekében.

(*) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

- (22) A Bizottságnak biztosítania kell az uniós szervek, hivatalok és ügynökségek – különösen az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust), az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző európai uniós ügynökség (eu-LISA) és az Európai Ügyészség – munkájával való átfogó következetességet, kiegészítő jelleget és szinergiákat, és figyelembe kell vennie a program által lefedett területeken más nemzeti és nemzetközi szereplők által végzett munkát.
- (23) Az Unió általános költségvetéséből származó pénzeszközök hatékony elosztása érdekében biztosítani kell, hogy a program keretében végrehajtott valamennyi intézkedés uniós hozzáadott értéket képviseljen, kiegészítse a tagállamok intézkedéseit, valamint összhangban álljon az egyéb uniós intézkedésekkel. Törekedni kell az összhangra, a kiegészítő jellegre és a szinergiákra az egymáshoz szorosan kapcsolódó szakpolitikai területeket támogató támogatási programokkal kapcsolatban, különösen a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programmal; valamint az (EU) 2021/690 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁰⁾ létrehozott Egységes piac programmal, a határigazgatás és biztonság területén lévő programokkal – különösen a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alappal és a Belső Biztonsági Alappal –, a stratégiai infrastruktúra területén lévő programokkal – különösen az (EU) 2021/694 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹¹⁾ létrehozott Digitális Európa programmal –, az (EU) XXXX/XXXX európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹²⁾ létrehozott Erasmus+ programmal, az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹³⁾ létrehozott Horizont Európa programmal, az Előcsatlakozási Támogatási Eszközzel, valamint az (EU) XXXX/XXXX európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁴⁾ létrehozott LIFE programmal.
- (24) Ez a rendelet a program teljes időtartamára pénzügyi keretösszeget határoz meg, amely az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára a 2020. december 16-i intézményközi megállapodás 18. pontja értelmében.
- (25) Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁵⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) 193. cikkének (2) bekezdése értelmében már megkezdett intézkedésekre is odaítélhető vissza nem térítendő támogatás, feltéve, hogy a pályázó bizonyítani tudja, hogy az intézkedést a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírása előtt meg kellett kezdenie. A vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtásának időpontja előtt felmerült költségek azonban – a kellően indokolt, kivételes esetek kivételével – nem számolhatók el. Az uniós támogatás esetleges, az Unió érdekeire nézve hátrányos zavarait elkerülendő, a 2021–2027-re vonatkozó többéves pénzügyi keret kezdetén egy korlátozott időtartamra lehetővé kell tenni, hogy az olyan, e rendelet szerint támogatott intézkedések tekintetében felmerülő költségek, amelyek már megkezdődtek, 2021. január 1-jétől még abban az esetben is elszámolhatónak legyenek tekinthetők, ha a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtását megelőzően merültek fel.
- (26) A programra a költségvetési rendelet alkalmazandó. A költségvetési rendelet megállapítja az uniós költségvetés végrehajtására – többek között a vissza nem térítendő támogatásokra, a pénzdíjakra, a közbeszerzésre, a közvetett irányításra, a pénzügyi eszközökre, a költségvetési biztosítékokra, a pénzügyi támogatásra és a külső szakértők költségeinek megtérítésére – vonatkozó szabályokat.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/690 rendelete (2021. április 28.) a belső piacra, a vállalkozások – köztük a kis- és középvállalkozások – versenyképességére, a növények, állatok, élelmiszerek és takarmányok területére, valamint az európai statisztikákra vonatkozó program (Egységes piac program) létrehozásáról, továbbá a 99/2013/EU, az 1287/2013/EU, a 254/2014/EU, és a 652/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 153, 2021.5.3., 1. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/694 rendelete (2021. április 29.) a Digitális Európa program létrehozásáról és az (EU) 2015/2240 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 166, 2021.5.11., 1. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) XXXX/XXXX rendelete (XXX) az Erasmus+ elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (a Hivatalos Lapban még nem jelent meg).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170, 2021.5.12., 1. o.).

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) XXXX/XXXX rendelete (XXX) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (a Hivatalos Lapban még nem jelent meg).

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (27) Az e rendelet szerinti finanszírozási típusokat és végrehajtási módszereket annak alapján kell megválasztani, hogy mennyire alkalmasak az intézkedések egyedi célkitűzéseinek megvalósítására és eredmények elérésére, figyelemmel különösen az ellenőrzések költségeire, az adminisztratív terhekre, az érintett érdekelt felek és megcélzott kedvezményezettek kapacitására, és a szabályok be nem tartásának várható kockázatára. Ennek keretében mérlegelni kell az egyszegű átalányok, a százalékos átalányok és az egységköltségek, valamint a költségekhez nem kapcsolódó finanszírozás alkalmazását a költségvetési rendelet 125. cikkének (1) bekezdésében említettek szerint.
- (28) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁶⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽¹⁷⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽¹⁸⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel⁽¹⁹⁾ összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elvesztett, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁰⁾ értelmében az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki, illetve amely uniós forrásban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet alapján megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (29) Azok a harmadik országok, amelyek az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagjai, részt vehetnek az uniós programokban az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás⁽²¹⁾ alapján létrehozott együttműködés keretében, amely megállapodás értelmében a programok végrehajtásának a megállapodás alapján elfogadott határozaton kell alapulnia. Harmadik országok részvétele egyéb jogi eszközökön is alapulhat. E rendeletnek konkrét rendelkezést kell tartalmaznia, amely előírja harmadik országok számára, hogy biztosítsák az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést.
- (30) Erre a rendeletre az Európai Parlament és a Tanács által az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott horizontális költségvetési szabályok alkalmazandók. Az említett szabályokat a költségvetési rendelet állapítja meg, meghatározva különösen a költségvetés elkészítésére és – vissza nem térítendő támogatások, közbeszerzés és pénzdíjak útján, valamint közvetett végrehajtás keretében történő – végrehajtására vonatkozó eljárást, továbbá rendelkezve a pénzügyi szereplők felelősségével kapcsolatos ellenőrzésekről. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszert is tartalmazzák.
- (31) A 2013/755/EU tanácsi határozat⁽²²⁾ alapján a tengerentúli országok és területek személyei és releváns köz- és/vagy magánjogi szervei és intézményei támogathatók, figyelemmel a program szabályaira és célkitűzéseire, valamint az azon tagállamra alkalmazandó esetleges megállapodásokra, amelyhez az érintett tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik.

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽¹⁷⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽¹⁹⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

⁽²¹⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

⁽²²⁾ A Tanács 2013/755/EU határozata (2013. november 25.) az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek társulásáról (tengerentúli társulási határozat) (HL L 344., 2013.12.19., 1. o.).

- (32) Az Unió fontosnak tartja azt, hogy az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében elfogadott Párizsi Megállapodásnak és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a végrehajtására tett kötelezettségvállalásával összhangban fellépjen az éghajlatváltozással szemben; ennek megfelelően a programnak hozzá kell járulnia az éghajlati szempontok általános érvényesítéséhez és annak az átfogó célnak az eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 30 %-át fordítsák éghajlat-politikai célkitűzések támogatására, és 2024-ben az uniós költségvetés 7,5 %-a, 2026-ban és 2027-ben pedig a 10 %-a a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kiadásokból álljon, figyelembe véve azonban az éghajlat-politikai és a biodiverzitási célok közötti átfedéseket. A programnak olyan tevékenységeket kell támogatnia, amelyek tiszteletben tartják az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi normáit és prioritásait és az európai zöld megállapodás „ne árts” elvét. A releváns intézkedéseket a program előkészítése és végrehajtása során kell meghatározni, a vonatkozó értékelések és felülvizsgálati folyamatok keretében pedig azokat újra kell értékelni.
- (33) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁽²³⁾ (22) és (23) bekezdése alapján e programot egyedi nyomonkövetési követelményeknek megfelelően gyűjtött információk alapján értékelni kell, ugyanakkor el kell kerülni a különösen a tagállamokra nehezedő adminisztratív terhet és a túlszabályozást. E követelményeknek adott esetben mérhető mutatókat is magukban kell foglalniuk, amelyek alapján értékelhetők a program gyakorlatban kifejtett hatásai. A Bizottságnak a meglévő jelentéstételi mechanizmusok, mindenképp az uniós igazságügyi eredménytábla keretében évente jelentést kell tennie a program eredményeiről az Európai Parlament és a Tanács számára.
- (34) A program célkitűzéseinek megvalósítása terén a program által elért haladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a 13. és a 15. cikkben, valamint a II. mellékletben meghatározott mutatókra vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (35) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽²⁴⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (36) Mivel e rendelet céljait, nevezetesen a jogállamiságon, a kölcsönös elismerésen és a kölcsönös bizalmon alapuló európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztéséhez – különösen a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés előmozdítása révén – való hozzájárulást a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme vagy hatása miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (37) Az 1382/2013/EU rendeletet ezért hatályon kívül kell helyezni.
- (38) Annak biztosítása céljából, hogy az adott szakpolitikai területen folyamatos maradjon a támogatások nyújtása, valamint hogy a végrehajtás megkezdése a 2021–2027-re vonatkozó többéves pénzügyi keret kezdő időpontjától lehetővé váljon, ennek a rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszaható hatállyal, 2021. január 1-től kell alkalmazni.
- (39) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

⁽²³⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (40) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I.

FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletben meghatározott, a 2021–2027-re vonatkozó többéves pénzügyi keret időtartamára létrehozza a Jogérvényesülés programot (a továbbiakban: a program).

Ez a rendelet megállapítja a program célkitűzéseit, a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló költségvetést, az uniós támogatás formáit, valamint az e támogatás nyújtására vonatkozó szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározás

E rendelet alkalmazásában a „bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak” a bírák, az ügyészek, a bírósági és ügyészségi alkalmazottak, valamint bármely más, az igazságszolgáltatással kapcsolatban tevékenykedő igazságügyi szakember.

3. cikk

A program célkitűzései

(1) A program általános célkitűzése, hogy hozzájáruljon az európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztéséhez, amely a jogállamiságra – többek között az igazságszolgáltatás függetlenségére és pártatlanságára –, a kölcsönös elismerésre és kölcsönös bizalomra, valamint az igazságügyi együttműködésre épül, és hogy ezáltal szintén erősítse a demokráciát, a jogállamiságot és az alapvető jogok védelmét.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt általános célkitűzésen belül a program egyedi célkitűzései a következők:

- a) a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés megkönnyítése és támogatása, valamint a jogállamiságnak, továbbá az igazságszolgáltatás függetlenségének és pártatlanságának előmozdítása többek között a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és a határozatok tényleges végrehajtásának javítására irányuló erőfeszítések támogatásával;
- b) az igazságügyi képzés támogatása és ösztönzése, előmozdítandó a közös jogi és igazságügyi kultúrát, és a jogállamiságon alapuló kultúrát, valamint a program szempontjából releváns uniós jogi eszközök következetes és hatékony végrehajtását;
- c) az igazságszolgáltatáshoz való tényleges és megkülönböztetésmentes hozzáférés megkönnyítése mindenki számára, valamint a hatékony jogorvoslatához való hozzáférés megkönnyítése, többek között elektronikus eszközök révén (e-igazságügy), ösztönözve a hatékony polgári és büntetőeljárásokat, továbbá előmozdítva és támogatva a bűncselekmények áldozatainak jogait, valamint a büntetőeljárásban a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogait.

4. cikk

Általános érvényesítés

A program keretébe tartozó valamennyi intézkedés végrehajtása során törekedni kell arra, hogy a program előmozdítsa a nemek közötti egyenlőséget, valamint többek között gyermekbarát igazságszolgáltatás révén a gyermekek jogait, az áldozatok védelmét, továbbá az egyenlő jogok elvén és a Charta 21. cikkében felsorolt indokok bármelyikén alapuló megkülönböztetés tilalmának tényleges érvényesítését a Charta 51. cikkében meghatározott korlátokon belül és azoknak megfelelően.

5. cikk

Költségvetés

(1) A program 2021. január 1. és 2027. december 31. közötti időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 305 000 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt összeg felhasználható a program végrehajtásához kapcsolódó technikai és igazgatási segítségnyújtásra, így például előkészítő, nyomkövetési, kontroll-, ellenőrzési és értékelési intézkedésekre, ideértve a vállalati információtechnológiai rendszereket is.

(3) A költségvetési rendelet 193. cikke (2) bekezdése második albekezdésének a) pontjával összhangban – figyelembe véve e rendelet későbbi hatálybalépését és a folyamatosság biztosítása érdekében – egy korlátozott időszakban 2021. január 1-jétől elszámolhatónak tekinthetők azok a költségek, amelyek az e rendelet szerint támogatott intézkedésekkel kapcsolatban merültek fel, még abban az esetben is, ha az említett költségek a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtását megelőzően merültek fel.

(4) A program pénzügyi keretösszegén belül az I. mellékletben foglalt százalékarányoknak megfelelően kell az összeget az egyes egyedi célkitűzésekhez allokálni.

(5) A tagállamok számára megosztott irányítás keretében juttatott források az érintett tagállam kérésére átcsoportosíthatók a programhoz az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumügy pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a 2021–2027-re vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet) 26. cikkében meghatározott feltételek mellett. A Bizottság az említett forrásokat a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontjával összhangban közvetlenül vagy az említett albekezdés c) pontjával összhangban közvetve hajtja végre. Az említett forrásokat az érintett tagállam javára kell felhasználni.

6. cikk

A programhoz társult harmadik országok

A program nyitva áll a következő harmadik országok részvétele előtt:

- az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) azon tagjai, amelyek az EGT-nek is tagjai, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban;
- csatlakozó országok, tagjelölt országok és potenciális tagjelöltek, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
- az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;

- d) egyéb harmadik országok, a harmadik ország bármely uniós programban való részvételét szabályozó egyedi megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban, feltéve, hogy a megállapodás:
- i. méltányos egyensúlyt biztosít az uniós programokban részt vevő harmadik ország hozzájárulásai és a részvételből fakadó előnyei tekintetében;
 - ii. megállapítja a programokban való részvétel feltételeit, beleértve az egyes programokhoz való pénzügyi hozzájárulások kiszámítását és a programok igazgatási költségeit;
 - iii. nem ruház a harmadik országra döntéshozatali jogkört az uniós program tekintetében;
 - iv. garantálja az Uniónak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosításához és a pénzügyi érdekeinek védelméhez való jogait.

Az első albekezdés d) pontjának ii. alpontjában említett hozzájárulások a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételeket képeznek.

7. cikk

A végrehajtás és az uniós támogatás formái

- (1) A programot a költségvetési rendelettel összhangban közvetlen irányítással vagy a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontjában említett szervek által közvetett irányítással kell végrehajtani.
- (2) A program a költségvetési rendeletben meghatározott bármely formában nyújthat támogatást.
- (3) A kölcsönös biztosítási mechanizmushoz való hozzájárulások fedezhetik a címzettek által visszafizetendő pénzeszegek behajtásával kapcsolatos kockázatot, és a költségvetési rendelet értelmében elegendő garanciát jelentenek. Az (EU) 2021/695 rendelet 37. cikkének (7) bekezdésében megállapított rendelkezések alkalmazandók.

8. cikk

Intézkedéstípusok

E rendelet alapján a 3. cikkben foglalt valamely egyedi célkitűzés megvalósításához hozzájáruló intézkedések részesülhetnek támogatásban. Különösen a következő tevékenységek támogathatók:

- a) tudatosságnövelés és információterjesztés az uniós szakpolitikák és az uniós jog ismeretének javítása érdekében, beleértve az anyagi és az eljárásjogot, az igazságügyi együttműködési eszközöket, az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, valamint az összehasonlító jogot és az európai és nemzetközi normákat, beleértve a jog különböző területei közötti kölcsönhatások megértését;
- b) egymástól való tanulás és a bevált gyakorlatok cseréje az érdekelt felek között egyrészt a tagállami polgári és büntetőjogi szabályozások, valamint a jog- és igazságszolgáltatási rendszerek ismeretének és kölcsönös megértésének javítása érdekében, beleértve a jogállamiságot és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, másrészt a kölcsönös bizalom erősítése érdekében;
- c) elemzési és nyomonkövetési tevékenységek az európai igazságszolgáltatási térség zavartalan működését akadályozó lehetséges akadályok megismerésének és megértésének, valamint az uniós jog és szakpolitikák tagállami végrehajtásának javítása érdekében; e tevékenységek magukban foglalják az adatgyűjtést és a statisztikákat; közös módszertanok és adott esetben mutatók vagy referenciaértékek kidolgozását; tanulmányokat, kutatásokat, elemzéseket és felméréseket; értékeléseket; hatásvizsgálatokat; valamint iránymutatásokat, jelentéseket és oktatási anyagok kidolgozását és közzétételét;
- d) az érintett érdekelt felek képzése az uniós jog és az uniós szakpolitikák ismeretének javítása érdekében, beleértve az anyagi és az eljárásjogot, az alapvető jogokat, az uniós igazságügyi együttműködési eszközök használatát, az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, a jogi szaknyelvet, valamint az összehasonlító jogot;

- e) az információs és kommunikációs technológia (ikt), valamint az e-igazságügyi eszközök fejlesztése és karbantartása a magánélet és a személyes adatok védelmének figyelembevételével az igazságszolgáltatási rendszerek, valamint a köztük folytatott együttműködés hatékonyságának javítása érdekében az ikt révén, beleértve a rendszerek és alkalmazások határokon átnyúló interoperabilitását is;
- f) a kulcsfontosságú európai szintű hálózatok és az európai igazságügyi hálózatok – köztük az uniós jog által létrehozott hálózatok – kapacitásának fejlesztése az uniós jog hatékony alkalmazásának és érvényesítésének biztosítása érdekében, valamint a program területein az uniós jog, az értékek, a szakpolitikai célok és stratégiák előmozdítása és továbbfejlesztése;
- g) a program által lefedett területeken tevékenykedő civil társadalmi szervezetek és nonprofit érdekelt felek támogatása reagálási és érdekképviselési képességeik javítása, valamint annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi polgár megfelelően hozzáférhessen az általuk nyújtott szolgáltatásokhoz, tanácsadási tevékenységekhez és támogató tevékenységekhez, ezáltal hozzájárulva a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok megerősítéséhez is;
- h) a program ismertségének, valamint eredményei terjesztésének, átültethetőségének és átláthatóságának, továbbá a polgárok bevonásának elősegítése, többek között vitafórumok megszervezésével az érdekelt felek számára.

II.

FEJEZET VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ TÁMOGATÁSOK

9. cikk

Vissza nem térítendő támogatások

- (1) A program keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat a költségvetési rendelet VIII. címével összhangban kell odaítélni és kezelni.
- (2) Az értékelő bizottság tagjai lehetnek külső szakértők.

10. cikk

Kumulatív és alternatív finanszírozás

- (1) Az az intézkedés, amely a program keretében hozzájárulásban részesült, más uniós programból – többek között a megosztott irányítás alá tartozó alapokból – is kaphat hozzájárulást, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik. Az intézkedéshez nyújtott vonatkozó hozzájárulásra a releváns uniós program szabályai alkalmazandók. A kumulatív finanszírozás nem haladhatja meg az intézkedés teljes elszámolható költségét. A különböző uniós programokból származó támogatást arányosan lehet kiszámítani a támogatási feltételeket meghatározó dokumentumokkal összhangban.
- (2) A program keretébe tartozó, kiválósági pecsét védjeggyel díjazott intézkedések a 2021–2027-re vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet 73. cikke (4) bekezdésének megfelelően támogatásban részesülhetnek az Európai Regionális Fejlesztési Alapból vagy az Európai Szociális Alap Pluszból, amennyiben megfelelnek a következő kumulatív feltételeknek:
 - a) értékelésükre a program keretében meghirdetett pályázati felhívás alapján került sor;
 - b) megfelelnek az adott pályázati felhívás minőségre vonatkozó minimumkövetelményeinek;
 - c) a költségvetési korlátok miatt nem támogathatók az adott pályázati felhívás keretében.

11. cikk

Támogatható szervezetek

- (1) A költségvetési rendelet 197. cikkében említett feltételeken túl az e cikk (2) és (3) bekezdésében foglalt jogosultsági feltételek alkalmazandók.

- (2) A következő szervezetek támogathatók:
- a) a következőkben letelepedett bármely jogalany:
 - i. tagállam vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli ország vagy terület;
 - ii. a programhoz társult harmadik ország;
 - b) az uniós jog alapján létrehozott bármely jogalany vagy bármely nemzetközi szervezet.
- (3) A programnak támogatnia kell az EJTN-nek az állandó munkaprogramjával kapcsolatos kiadásait, és az ilyen célú vissza nem térítendő működési támogatásokat a költségvetési rendeletnek megfelelően pályázati felhívás nélkül kell odaítélni.

III.

FEJEZETPROGRAMOZÁS, NYOMON KÖVETÉS, ÉRTÉKELÉS ÉS ELLENŐRZÉS

12. cikk

Munkaprogram

- (1) A programot a költségvetési rendelet 110. cikkében említett munkaprogramok révén kell végrehajtani.
- (2) A munkaprogramot a Bizottság fogadja el végrehajtási jogi aktus útján. Ezt a végrehajtási jogi aktust a 18. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

13. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

A 3. cikkben megállapított általános és egyedi célkitűzések megvalósítása terén a program által elért haladásra vonatkozó jelentéstételhez alkalmazandó mutatókat a II. melléklet határozza meg. A program célkitűzéseinek megvalósítása terén a program által elért haladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 15. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II. mellékletnek a mutatók tekintetében történő szükség szerinti módosítása és e rendeletnek a nyomonkövetési- és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel történő kiegészítése érdekében.

A teljesítményjelentési rendszernek biztosítani kell, hogy a program végrehajtásának és eredményeinek nyomon követésére vonatkozó adatokat hatékonyan, eredményesen és időben összegyűjtsék.

Ennek érdekében az uniós források címzettjei és adott esetben a tagállamok számára arányos jelentéstételi követelményeket kell megállapítani.

A Bizottság a meglévő jelentéstételi mechanizmusok, mindenekelőtt az uniós igazságügyi eredménytábla keretében évente jelentést tesz a program eredményeiről az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Ennek keretében a Bizottság mindenekelőtt az egyes egyedi célkitűzésekhez allokált források felhasználásáról számol be. A Bizottság jelentésében részletezi a finanszírozásban részesült intézkedéstípusokat, beleértve a nemek közötti egyenlőség előmozdításához kapcsolódó intézkedéseket is. E jelentés alapján az Európai Parlament ajánlásokat fogalmazhat meg. A Bizottság megfelelően figyelembe veszi az említett ajánlásokat.

14. cikk

Értékelés

- (1) A program értékeléseit megfelelő időben el kell végezni ahhoz, hogy azok eredményei a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek.

- (2) A Bizottságnak a program időközi értékelését a program végrehajtásáról rendelkezésre álló elegendő információ birtokában, de legkésőbb négy évvel a program végrehajtásának kezdetét követően kell elvégeznie.
- (3) A Bizottság a program végső értékelését annak végrehajtása végén, de legkésőbb négy évvel az 1. cikkben meghatározott időszak végét követően végzi el.
- (4) A Bizottság az értékelések megállapításait saját észrevételei kíséretében közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával.

15. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A Bizottságnak a 13. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása a 2027. december 31-ig terjedő időszakra szól.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 13. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (6) A 13. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

16. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

Amennyiben egy harmadik ország nemzetközi megállapodás alapján elfogadott határozat vagy bármely más jogi eszköz alapján részt vesz a programban, a harmadik országnak biztosítania kell az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést. Az OLAF esetében az ilyen jogok közé tartozik a 883/2013/EU, Euratom rendeletben meghatározottak szerinti vizsgálatok – többek között helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok – lefolytatásához való jog is.

IV.

FEJEZET ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

17. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és közzététel

Az uniós támogatás címzettjeinek fel kell tüntetniük az említett támogatások eredetét, és különösen az intézkedések és azok eredményeinek népszerűsítése során biztosítaniuk kell az uniós támogatás láthatóságát azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez a programhoz, a program alapján végzett intézkedésekhez és az elért eredményekhez kapcsolódóan.

A programhoz allokált pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz is hozzájárulnak, amennyiben e prioritások kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

18. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

19. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1382/2013/EU rendelet 2021. január 1-jével hatályát veszti.

20. cikk

Átmeneti rendelkezések

- (1) Ez a rendelet nem érinti az 1382/2013/EU rendelet alapján megkezdett intézkedések folytatását vagy módosítását, amely rendelet továbbra is alkalmazandó az említett intézkedésekre azok lezárásáig.
- (2) A program pénzügyi keretösszege fedezheti továbbá a program és az azon intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadásokat is, amelyeket az 1382/2013/EU rendelet alapján fogadtak el.
- (3) Szükség esetén előirányzatok vihetők be a 2027 utáni uniós költségvetésbe az 5. cikk (2) bekezdésében meghatározott kiadások fedezésére a 2027. december 31-ig be nem fejezett intézkedések igazgatásának lehetővé tétele érdekében.

21. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződésnek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 28-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
D. M. SASSOLI

a Tanács részéről
az elnök
A. P. ZACARIAS

I. MELLÉKLET

A program pénzügyi keretösszegén belül az összegeket az alábbiak szerint kell az egyes egyedi célkitűzésekhez allokálni:

- a) 27 % a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett egyedi célkitűzésre;
 - b) 36 % a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett egyedi célkitűzésre;
 - c) 27 % a 3. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett egyedi célkitűzésre;
 - d) 10 % a 3. cikk (2) bekezdésében említett bármely célkitűzésre.
-

II. MELLÉKLET

MUTATÓK

A program nyomon követésére a program általános és egyedi célkitűzései megvalósítási szintjének mérésére szolgáló mutatók alapján és az igazgatási terhek és költségek minimálisra csökkentésével kerül sor. Ezért a magánélet védelméhez és az adatvédelemhez való jogok tiszteletben tartása mellett a következő mutatók tekintetében adatokat kell gyűjteni:

1. a program által – az EJTN vissza nem térítendő működési támogatása révén is – támogatott képzési tevékenységekben (beleértve a személyzeti csereprogramokat, szakmai látogatásokat, munkaértekezleteket és szemináriumokat) részt vevő bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak száma;
2. a program által támogatott civil társadalmi szervezetek száma;
3. az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszerben (ECRIS) folytatott információcserék száma;
4. az e-igazságügyi portál / a határokon átnyúló polgári és büntetőügyekre vonatkozó információk iránti igényt kielégítő oldalak lekérdezéséből eredő találatok száma;
5. az egyedi célkitűzések szerint a következőkkel elért személyek száma:
 - a) egymástól való tanulás és a bevált gyakorlatok cseréje;
 - b) tudatosságnövelési és tájékoztatási tevékenységek, valamint információterjesztési tevékenységek.

Minden egyedi adatot lehetőség szerint nemek szerinti bontásban kell megadni. A program időközi és végső értékelésének minden egyedi célkitűzésre ki kell terjednie, magában kell foglalnia a nemek közötti egyenlőség szempontjait és értékelnie kell a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásokat.
